

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno studentky:	MgA. Klára Vlasáková
Název práce:	Robotizace práce a její dopady
Jméno vedoucího práce:	Mgr. Eubica Kobová, MA, Ph.D.
Jméno oponenta práce:	PhDr. Ondřej Lánský, Ph.D.

Základním tématem diplomové práce Kláry Vlasákové je aktuální problematika robotizace práce v kontextu tzv. průmyslu 4.0. Konkrétně si autorka klade za cíl „...zkoumat, jak robotizace ovlivnila a ovlivňuje vybrané bankovní pracoviště a jakou roli v tom hraje gender.“ (s. 1). Autorka z tohoto důvodu zkoumala nejen základní aspekty této problematiky z teoretického hlediska, ale také se zaměřila na terénní výzkum ve vybrané bankovní pobočce, kde automatizace/robotizace práce probíhá.

Z hlediska vytčeného cíle je práce dobře strukturovaná; sestává ze dvou částí: první je věnována teoretické reflexi klíčových pojmů a fenoménů spjatých s automatizací, robotizací apod., zatímco druhá – empirická část – se zabývá metodologií a analýzou zmíněného výzkumu/sondy.

Teoretická část je mimo již řečené zaměřena také na to, jak problematiku robotizace práce reflektuje české prostředí: zejména vláda a odbory. Tuto část považují za zdařilou. Autorka celkově prokazuje znalost klíčové literatury k tématu a dobrou orientaci v uvedených problémech a otázkách. Ovšem místy se opírá o novinové články a sekundární literaturu ve chvíli, kdy to není nutné (např. na jednom místě nepracuje s knihou *Superintelligence* Nica Bostroma, ale pouze s rozhovorem s ním; druhým příkladem může být dnes již klasická kniha o práci *The End of Work* Jeremyho Rifkina z roku 1995, kterou je pro téma práce možné považovat za klíčovou). Nicméně v textu této části práce je důraz kladen zejména na problematiku robotizace v kontextu bankovního sektoru (s. 25–36), což je vhodná specifikace.

V empirické části autorka využívá analýzy z teoretické části, například index dobré práce, jehož složky jí sloužily jako jeden ze základů pro formulování otázek. Tato část je uvedena dobře připravenou metodologií, ve které autorka standardně vymezuje výzkumnou otázku, popisuje klíčový metodologický postup (případovou studii) i metodu polostrukturovaného rozhovoru atd. Empirická část je velmi zdařile zpracovaná: autorka využila svůj výzkum a poznatky z teoretické části jí sloužily nejen jako základ pro otázky do polostrukturovaných rozhovorů, ale také jako základ pro interpretaci dat. Zajímavá je pasáž, kde autorka popisuje problémy, na které během výzkumu narazila, a to včetně části popisující její vlastní pozicionalitu. Velmi pozitivně hodnotím to, že autorka při přípravě výzkumu skutečně využívala poznatky koncentrované v teoretické části.

V Závěru autorka probírá poznatky z empirické části a vyvozuje z celé práce adekvátní závěry. Zejména se věnuje genderovým aspektům probíhající robotizace s důrazem na poznatky načerpané při výzkumu ve vybrané bankovní pobočce; zhruba řečeno zde autorka svou analýzou potvrzuje výzkumy upozorňující na genderovou segregaci, která v procesu robotizace hraje klíčovou roli. Zároveň potvrzuje obavy z toho, že robotizace dopadá závažněji na ženy než na muže (přinejmenším ve zkoumaném odvětví). Autorka zároveň upozorňuje na nedostatky a problematická místa jiných studií a na další prostor pro pokračující výzkum. V této části – byť stále do značné míry implicitně – využívá kriticko-teoretickou perspektivu, ke které se hlásí.

Práce je psaná velmi čtivým způsobem a skoro bez chyb. Stylistika je na poměrně vysoké úrovni. Možná by nebylo špatné (vzhledem k čtenáři), kdyby názvy citovaných knih a studií v textu práce byly uvedeny kurzívou – text by se lépe četl. V práci se místy objevují drobné nepřesnosti a nejasnosti, které

ale nejsou zásadní. (Např. v pasážích /s. 9 či 12/, kde autorka zmiňuje procenta prací, které budou/jsou zasaženy automatizací/robotizací, není úplně jasné, zda procenta odkazují k celkovému počtu odvedené práce, pracovním místům nebo k pracovním odvětvím.)

Celkově práci hodnotím velmi pozitivně. Autorka zvolila aktuální téma, které navíc výborným způsobem konkretizovala: propojila téma robotizace práce s genderovou perspektivou a uchopila je na poli bankovníctví. Cíle práce naplnila a odvedená výzkumná činnost byla zpracována vzhledem ke stupni studia standardním způsobem. Prokázala, že je schopná vědecké práce. V práci se sice místy vyskytují určité drobné nedostatky (viz výše), které ale není možné považovat za kritické či zásadní.

Závěr: Závěrečná práce splňuje podmínky kladené na závěrečnou práci v příslušném oboru a doporučuji ji k obhajobě.

Navrhované hodnocení: Mezi výborně a velmi dobře.

V rámci rozpravy nad předkládanou prací navrhuji **následující diskusní okruhy** či **otázky**:

1. Autorka by mohla *hlouběji* vysvětlit volbu svého výzkumného paradigmatu – kritické teorie. Co ji k této volbě vedlo? V čem vidí komparativní výhody oproti ostatním paradigmatům?
2. V textu práce jsem nezaznamenal výskyt termínu prekarizace práce či prekarita (ani v dalších možných tvarech). Jedná se o pojmy (pracující jak s dynamickým, tak se statickým rozměrem daných fenoménů), které v dnešní sociologii napomáhají zachytit určující aspekty světa práce spočívající v rozpadu jistot spojených s moderním pojetím práce. Digitalizace či robotizace práce mají (či budou mít) na *prekérnost* zaměstnávání zjevně intenzivní vliv. Proč autorka s tímto termínem nepracovala?
3. Autorka by mohla vysvětlit, v čem spočívá specifická (pokud nějaká je) vymezení pojmů robotizace a automatizace v bankovníctví (viz s. 25) oproti širšímu použití těchto termínů.

V Praze, 9. 2. 2020

PhDr. Ondřej Lánský, Ph.D.